

Näringsdepartementet
Trafikenheten
103 33 STOCKHOLM

Vägverkets redovisning av regeringsuppdrag att se över kontrollen av kör- och vilotider m.m.

Datainspektionen, som har tagit del av förslagen främst utifrån sin uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter, har följande synpunkter att lämna.

I rapporten föreslås bland annat inrättandet av ett gemensamt nationellt riskvärderingssystem som bygger på information från flera olika register. Systemet ska utvecklas och förvaltas av Transportstyrelsen och utgöra grunden för en effektivare kontroll av de företag som bedriver nyttotrafik.

Förslaget om införandet ett nationellt riskvärderingssystem är en del i genomförandet av det så kallade kontroldirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/22/EG). Enligt kontroldirektivet är medlemsstaterna skyldiga att införa ett riskvärderingssystem för företag som grundas på det relativa antal överträdelser av förordningarna (EEG) nr 3820/85 eller (EEG) nr 3821/85 som begås av ett enskilt företag. De aktuella förordningarna medför krav i fråga om kör- och vilotider och färdskrivare.

Det riskvärderingssystem som rapporten föreslår ska införas i Sverige innebär en mer långtgående och omfattande kontroll än vad kontroldirektivet föreskriver. Förutom information som gör det möjligt att kontrollera kör- och vilotider och färdskrivare är det svenska riskvärderingssystemet tänkt

att innehålla resultat från bland annat kontroll av nykterhet, bältesanvändning och hastighet. Avsikten är också att systemet ska byggas ut successivt och att resultat från andra riskområden ska inkluderas i systemet. Med hjälp av riskvärderingssystemet ska det till exempel gå att se om företagen betalar skatter och avgifter, om företagen har betalningsanmärkningar, om de hantear personalfrågor korrekt och om de har de tillstånd som krävs. I rapporten framhålls också vikten av samordnade myndighetskontroller och ett underlättelsebaserat arbetssätt. Det förutsätter ett informationsutbyte mellan flera myndigheter, som exempelvis Skatteverket, Arbetsmiljöverket och Försäkringskassan.

Datainspektionen har i och för sig förståelse för myndigheters önskan att hitta nya vägar för att effektivisera sitt arbete och för att förebygga fel och fusk så att nyttotrafiken bedrivs trafiksäkert och enligt sunda konkurrensvillkor. Samtidigt måste hänsynen till enskildas personliga integritet upprätthållas. Tillskapandet av ett nationellt riskvärderingssystem i enlighet med vad som föreslås i rapporten innebär en omfattande hantering av personuppgifter som innebär ett integritetsintrång. Det ställer i sin tur krav på en författningsreglering, där konsekvenserna för den personliga integriteten noga övervägs.

I rapporten presenteras förslag på författningsändringar – till exempel i lagen (2001:588) om vägtrafikregister och i förordningen (2001:650) om vägtrafikregister – som bedöms bli nödvändiga för att ett riskvärderingssystem av nu angivet slag ska kunna införas. Bland annat föreslås en utvidgning av ändamålen för användningen av personuppgifter i vägtrafikregistret, vilket får betydelse för vilken insamling och annan behandling av personuppgifter i registret som är tillåten. I rapporten lämnas dessvärre många frågor obesvarade. Det är till exempel oklart hur det riskvärderingssystem som nu föreslås i praktiken är tänkt att fungera, vilka uppgifter det kommer att innehålla och vilka som ska ges åtkomst till informationen i systemet. Det gör det omöjligt för Datainspektionen att närmare bedöma vilka konsekvenser ett framtida riskvärderingssystem av nu aktuellt slag får för den personliga integriteten.

Innan ett riskvärderingssystem i enlighet med förslaget i rapporten införs, krävs en grundläggande analys av konsekvenserna för den personliga integriteten och hur systemet förhåller sig till personuppgiftslagen och det bakomliggande dataskyddsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter). En sådan analys bör bland annat innehålla följande delar:

- En utförlig beskrivning av vilka slags uppgifter eller sammanställningar av information som kan komma att tillgängliggöras i riskvärderingssystemet och vem som ansvarar för informationen.
- Frågor om åtkomst och hantering av personuppgifter i riskvärderingssystemet är av fundamental betydelse för både rättssäkerheten och den personliga integriteten och måste ingå i analysen.
- Det måste definieras konkreta behov och ändamål för behandlingen – vem som behöver informationen, vilken information det rör sig om och varför informationen behövs.
- Innan en integritetsinskränkande författning av nu aktuellt slag genomförs, krävs enligt regeringsformens och Europakonventionens proportionalitetsprinciper att inskränkningens nackdelar ur integritetsskyddssynpunkt vägs mot de fördelar som inskränkningen skulle innebära (jfr. Integritetsskyddskommitténs delbetänkande, SOU 2007:22 s. 449 ff).

Datainspektionen kan utifrån befintligt underlag inte tillstyrka förslagen i rapporten om införandet av ett omfattande riskvärderingssystem. Det måste till en grundläggande analys av konsekvenserna för den personliga integriteten, där nyss angivna beståndsdelar ingår. Eftersom en sådan analys är grundläggande i det fortsatta arbetet och utgör en förutsättning för utformningen och författningsregleringen av det riskvärderingssystem som ska införas, bör dessa frågor utredas i särskild ordning.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Göran Gräslund i närvaro av chefsjuristen Leif Lindgren, teamledaren Britt-Marie Wester, datarådet Hans-Olof Lindblom, juristen Anna Hörnlund och juristen Oskar Öhrström, föredragande.

Göran Gräslund

Oskar Öhrström